

Η ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΑΣΚΕΨΙΝ ΕΙΡΗΝΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ. (Ε΄ ΜΕΡΟΣ).

Ἐκολούθησεν ἐν συνεχείᾳ ἡ προσφώνησις τοῦ ἐκπροσώπου τῆς νεολαίας τῆς χώρας τοῦ Πακιστάν. Οὗτος ὑπεγράμμισεν ὅτι εἶναι ἀτυχές γεγονός τό ὅτι εἰς τὰς χώρας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ὅπως π.χ. τοῦ Ἰράκ, τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Ἰσραήλ, τῆς Παλαιστίνης ὑπάρχει μία τοιαύτη ἔκρυθμος πολιτική κατάστασις. Θύματα τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι Ἰσραηλινοί, Μουσουλμᾶνοι καί Χριστιανοί. Ὑπάρχει ἐπίσης μεγάλη προσφυγική κρίσις. Ὑπάρχουν ἐξτρεμιστικά ὁμάδες, αἱ ὁποῖαι ἐκμεταλλεύονται τήν θρησκείαν τοῦ Ἰσλάμ. Τό Ἰσλάμ ὑποστηρίζει τήν εἰρηνικήν θρησκευτικήν συνύπαρξιν τῶν λαῶν. Ὑπάρχει ἡ ἀνάγκη συστάσεως μιᾶς Διεθνοῦς Ὑργανώσεως, ἡ ὁποία θά εὔρη λύσιν εἰς τό πρόβλημα τῆς βίας ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας.

Ἐκολούθησεν ἐν συνεχείᾳ ἡ προσφώνησις τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.) κ. Olav Tveit.

Οὗτος ἠὺχαρίστησε διά τήν πρόσκλησιν εἰς μίαν τοιαύτην Διάσκεψιν καί ὑπεγράμμισεν ὅτι τό Π.Σ.Ε. εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ἅμα τῇ ἰδρύσει αὐτοῦ, βλέπει τόν ρόλον αὐτοῦ εἰς τό νά προσπαθῇ νά φέρῃ τήν δικαίαν εἰρήνην εἰς περιοχάς, εἰς τὰς ὁποίας ὑπάρχει διαφιλονεικία, συμπλοκαί καί πόλεμος. Τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν ἐτάχθη εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐναντίον τῆς στρατιωτικῆς ἐπεμβάσεως εἰς τήν Συρίαν. Τό Π.Σ.Ε. ἔχει τοποθετηθῇ ὑπέρ τῆς εἰρηνικῆς διαπραγματεύσεως πρός λύσιν τοῦ Παλαιστινιακοῦ διά τῆς δημιουργίας δύο κρατῶν ἐν εἰρήνῃ καί ἀσφαλείᾳ. Τό Π.Σ.Ε. στηρίζει τούς καταδιωκομένους Χριστιανούς εἰς τήν Μέσην Ἀνατολήν καί πιστεύει εἰς τό πρόσωπον καί τό ἔργον τοῦ Χριστοῦ καί εἰς τήν εἰρήνην τήν ἀληθινήν, τήν ὁποίαν ἔφερεν ὁ Χριστός εἰς τόν κόσμον.

Τήν μεσημβρίαν τῆς ἡμέρας αὐτῆς παρετέθη εἰς τό ξενοδοχεῖον INTERCONTINENTAL γεῦμα διά τούς Προκαθημένους τῶν Ἐκκλησιῶν καί τὰς Συνοδείας αὐτῶν καί εἰς ἄλλους ὑπό τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου, ὁ ὁποῖος καί προσεφώνησε διά τῆς κάτωθι προσφωνήσεως αὐτοῦ,

<<Δεν ἔχω ετοιμάσει μία ἐκτενὴ ομιλία γιὰ τὴν σπουδαιότητα, τοῦ νὰ σταθούμε δηλαδὴ σήμερα, περισσότερο ἴσως ἀπὸ κάθε ἄλλῃ φορὰ στὴν σύγχρονη ἀνθρώπινη ἱστορία, δίπλα στὸν πρόσφυγα, στὸν μετανάστη. Ἀσφαλῶς, τοῦτο δὲν εἶναι μία υποχρέωση ποὺ ἐπιτάσσει μόνον τὸ Ευαγγέλιο. Τὸ προϋποθέτει ἡ ἀνθρώπινη φύση μας. Αποτελεῖ τὴ μοναδική διέξοδο στὸ πρόβλημα γιὰ τὴ χριστιανικὴ μας ἠθική.

Ἐχω τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ἀκούσουμε πολλές καὶ σπουδαίες ομιλίες γιὰ τὶς ἐνέργειες τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ὅλων μας ἀπέναντι στοὺς μετανάστες καὶ πρόσφυγες. Θὰ δοθεῖ ἡ ευκαιρία νὰ προβληματιστοῦμε καὶ, ἴσως, με τὴ συνεργασία ὅλων, νὰ πάρουμε αποφάσεις ποὺ θὰ συμβάλλουν στὴν ἐπούλωση τῆς χαίνουσας πληγῆς τοῦ μεταναστευτικοῦ – προσφυγικοῦ γεγονότος ποὺ ρέει ἀσταμάτητα τὰ τελευταία χρόνια.

Γιὰ νὰ σας εἶμαι εὐλικρινής, κάθε φορὰ ποὺ καλοῦμαι νὰ μιλήσω γιὰ τὸ μείζον

αυτό ζήτημα των μεταναστευτικών ροών προς την Ευρώπη, αντιμετωπίζω μεγάλες δυσκολίες. Αδυνατώ να βρω τις λέξεις για να περιγράψω την τραγωδία που εξελίσσεται, η οποία αντί να περιορίζεται, διαρκώς εξαπλώνεται.

Στις αρχές τούτης της χρονιάς είχα απευθύνει, για πολλοστή φορά, έκκληση στους ηγέτες της Ευρώπης να αναλάβουν τις ευθύνες τους. Να λάβουν τις κατάλληλες πρωτοβουλίες για ένα καλύτερο αύριο αυτών των ανθρώπων. Ώστε στην αντίπερα όχθη, στο τρομακτικά επίπονο ταξίδι τους προς την Ευρώπη, να τους περιμένει η ελπίδα και να μην караδοκεί ο θάνατος.

Λίγους μήνες μετά συναντήθηκα με εκπροσώπους του γερμανικού κοινοβουλίου. Τους τόνισα για ακόμη μία φορά πως οι μετανάστες – πρόσφυγες, αφού τους εξαναγκάσαμε εμείς οι ίδιοι με τις ενέργειές μας να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους, τώρα τους στέλνουμε ως πρόβατα στη σφαγή. Δεν αμφιβάλλω πως στο ίδιο πνεύμα ήταν και οι δικές σας δηλώσεις. Είμαι βέβαιος πως κάνατε και περισσότερα από τα ελάχιστα που έπραξα εγώ με τις λιγοστές μου δυνάμεις.

Και φτάσαμε στο σήμερα. Σήμερα, αναρωτιέμαι περισσότερο από κάθε άλλη φορά: Αντί να είμαστε όλοι εδώ συγκεντρωμένοι και να κλαίμε για τα προσφυγόπουλα που κείτονται καθημερινά νεκρά στην άμμο, μήπως θα έπρεπε να μεριμνήσουμε νωρίτερα για να μην ξεριζωθούν μαζί με τους γονείς τους, από τα σπίτια τους; Αντί να βλέπουμε όλα αυτά τα χρόνια τα απελπισμένα βλέμματα των εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων να ξεχύνονται στις θάλασσες και να στοιβάζονται σε βάρκες και να ξεψυχάνε σε φορτηγά, μήπως θα έπρεπε να μεριμνήσουμε για να παραμείνουν ασφαλείς στον τόπο τους και να φωνάξουμε σε όσους αποφάσισαν να τους εκτοπίσουν από τον τρόπο τους; Όσες κουβέρτες και αν τους μοιράσει ο δυτικός πολιτισμός τη ζεστασιά του σπιτικού τους δεν θα τη βρουν. Όσα νερά κι αν τους δώσουμε, δεν ξεδιψά ο πόθος τους για να νιώσουν ξανά την ασφάλεια που όλοι εμείς τους στέρησαμε. Άλλοι με τις ενέργειές τους και εμείς με την ανοχή μας.

Πολλοί θα μας κατηγορήσουν ότι διαμαρτυρόμαστε ετεροχρονισμένα. Φωνάζουμε σήμερα, διαμαρτυρόμαστε σήμερα, κλαίμε σήμερα. Ίσως και να έχουν δίκαιο. Δεν θα έπρεπε κανένας να έχει κουράγιο για λυγμούς. Δεν θα έπρεπε να έχει κανένας δύναμη για διαμαρτυρίες. Θα έπρεπε να είχαν εξαντληθεί προ πολλού, τότε που λαμβάνονταν οι αποφάσεις για τον ξεριζωμό αυτών των ανθρώπων και εμείς θα έπρεπε να βρισκόμασταν στην πρώτη γραμμή να σταματήσουμε το κακό.

Στο μέτρο που μου αναλογεί, ως θρησκευτικός ηγέτης, αναλαμβάνω την ευθύνη και ζητώ συγγνώμη προσωπικά για κάθε άνθρωπο που έφυγε, παιδί ή μεγαλύτερο. Γιατί δεν έπραξα περισσότερα, ως θρησκευτικός ποιμένας, ως μέλος της “πολιτισμένης” Ευρώπης, για να σταματήσω αυτό το ταξίδι που αντί για το εισιτήριο της ελπίδας, μοίρασε στις παλάμες των ανθρώπων την απέραντη θλίψη.

Σήμερα καλούμαστε να αφήσουμε τα λόγια. Σήμερα καλούμαστε να προχωρήσουμε σε ακόμη περισσότερες πράξεις για αυτές τις ταλαιπωρημένες ψυχές. Να αναλάβουμε πρωτοβουλίες με ουσία και συγκεκριμένα αποτελέσματα. Οτιδήποτε διαφορετικό συνιστά πράξη προδοσίας απέναντι στην χριστιανική μας και όχι μόνον υπόσταση.

>>

Ἠκολούθησε προσφώνησις τοῦ Πρέσβευς τοῦ Παλαιστινιακοῦ Κράτους εἰς τὴν Ἑλλάδα κ. Μαρουάν Τουμπάση. Ὁ Πρέσβυς κος Τουμπάση ἠὺχαρίστησε διὰ τὴν πρόσκλησιν εἰς τὴν Διάσκεψιν αὐτὴν, μετέφερε τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Παλαιστινιακοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος κατ' αὐτόν ὑποφέρει ὑπὸ τὰς συνεπείας τῆς Ἰσραηλινῆς κατοχῆς καὶ προσέθεσεν ὅτι ἡ Ἰορδανία ὑποστηρίζει τὰ δικαιώματα τῶν Παλαιστινίων εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς τὴν Δυτικὴν Ὀχθὴν καὶ ὅτι ἡ Παλαιστίνη εἶναι ἡ κοιτίς καὶ τὸ λίκνον μίας πλουσίας πλουραλιστικῆς θρησκευτικῆς κληρονομίας. Εἶπεν ὅτι γίνεται ἀπὸ πολλοὺς ἐκμετάλλευσις τῆς θρησκείας διὰ πολιτικούς λόγους καὶ ὅτι ὑπάρχουν λαοί, οἱ ὁποῖοι στεροῦνται τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ ὑπεστήριξε τὴν ἵδρυσιν ἐνός Παρατηρίου διὰ τὴν παρακολούθησιν τοῦ προβλήματος τῆς Μέσης Ἀνατολῆς διὰ τὴν ἐξεύρεσιν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν λύσεως. Ὑπεστήριξε τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Παλαιστινίων προσφύγων εἰς τὰς ἐστίας αὐτῶν καὶ τὴν ἀνάγκην καλλιιεργείας μιᾶς Δημοκρατικῆς Παιδείας εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολῇ. Κατέληξε λέγων ὅτι δέν χρειάζονται τείχη, ἀλλὰ χρειάζονται ἀσφαλῆ σύνορα διὰ τὴν συνύπαρξιν τοῦ Παλαιστινιακοῦ καὶ τοῦ Ἰσραηλινοῦ λαοῦ.

Ἠκολούθησεν ἐν συνεχείᾳ ἡ προσφώνησις τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Κατάρ, ὁ ὁποῖος ἠὺχαρίστησε διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς μίαν τοιαύτην Διάσκεψιν καὶ εἶπεν ὅτι τὸ Κράτος τοῦ Κατάρ ἔχει δημιουργήσῃ τὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν συνύπαρξιν τῶν θρησκειῶν Τοῦτο ὑποστηρίζει ἡ Ἰσλαμικὴ θρησκεία. Τό Ἰσλάμ ἐπιτρέπει τὴν ἐλευθερίαν τῶν θρησκειῶν, τὸ δικαίωμα τῆς ιδιοκτησίας, τὴν ἐκμάθησιν καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς μητρικῆς γλώσσης. Τάσσεται ἐναντίον τῆς ἀντισημιτικῆς βίας. Τό σύνταγμα τῆς Μεδίνας προβλέπει εἰδικὴν μέριμναν διὰ τοὺς πτωχοὺς, πράγμα τὸ ὁποῖον ἰσχύει διὰ ὅλους τοὺς ἀληθινούς ὁπαδούς τοῦ Ἰσλάμ.

Ἠμίλησεν ἐν συνεχείᾳ καὶ δεύτερος ἀντιπρόσωπος τοῦ Κατάρ, Ἀντιπρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου.

Μετά τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἀπογεύματος τῆς Δευτέρας ἔλαβε χώραν μουσικὴ ἐκδήλωσις μέ πρωτοβουλίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Κοτζιᾶ. Ἐδόθη συναυλία ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Θάνου Μικρούτσικου. Πρό τῆς συναυλίας ταύτης, ὁ Ὑπουργός κ. Κοτζιᾶς εἶπεν ὅτι ἡ πολιτικαὶ Διασκέψεις ὀφείλουν νὰ συμπεριλαμβάνουν καὶ πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, διότι κατ' αὐτόν ἡ θρησκεία, ἡ ποίησις καὶ ἡ μουσικὴ δύνανται νὰ εἰπουν τὸ ἀνείπωτον.

Μετά τὴν ἐκδήλωσιν ταύτην ἠκολούθησε δεῖπνον πρὸς τιμὴν τῶν Προκαθημένων καὶ τῶν Συνοδίων αὐτῶν καὶ τῶν ἐκπροσώπων ὄλων τῶν κρατῶν εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως, παρατεθέν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Κοτζιᾶ. Εἰς τὸ δεῖπνον τοῦτο παρεκάθισαν οἱ Προκαθήμενοι καὶ ὅλοι οἱ μετέχοντες εἰς τὴν Διάσκεψιν, ὁ δὲ Πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀλέξης Τσίπρας τιμῶν διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τὴν Διάσκεψιν, προσηφώνησεν αὐτοὺς διὰ τῆς κάτωθι προσφωνήσεως αὐτοῦ:

Θα ήθελα να σας καλωσορίσω όλους θερμά. Πιστεύω ότι η Διάσκεψη που διοργανώνεται σήμερα από την Ελλάδα – από το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών – για τον θρησκευτικό και πολιτιστικό πλουραλισμό στη Μέση Ανατολή, είναι μία πολύ σημαντική και επίκαιρη πρωτοβουλία για την περιοχὴ μας και για την ἴδια την Ελλάδα.

Ο ελληνικός πολιτισμός διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική εξέλιξη αυτής της περιοχῆς, εἴτε κατὰ τη διάρκεια της κλασσικῆς και της ελληνοιστικῆς ἀρχαιότητος, εἴτε κατὰ τη Βυζαντινὴ περίοδο.

Είτε μέσω του Μεγάλου Αλεξάνδρου, είτε μέσω της Ορθόδοξης Αποστολικής κληρονομιάς ή μέσω του ρόλου των Ελλήνων εμπόρων την περίοδο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Η σύγχρονη Ελλάδα οικοδομήθηκε αναπτύσσοντας την ευρωπαϊκή της ταυτότητα, αλλά καλλιεργώντας ταυτόχρονα τις ρίζες της στη Μεσόγειο, στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, στα Βαλκάνια και τη Μέση Ανατολή. Είναι μία ευρωπαϊκή χώρα με ρίζες και δεσμούς πέρα από την Ευρώπη. Είμαστε μία κοινωνία, οι πρόγονοι της οποίας ήταν πρόσφυγες και μετανάστες, με διασπορά εκατομμυρίων ανθρώπων ανά τον κόσμο. Μία κοινωνία με σφύζουσα μουσουλμανική μειονότητα και εκατοντάδες χιλιάδες μεταναστών όλων των θρησκευμάτων και από περιοχές από όλο τον κόσμο.

Είναι αυτή η σημαντική κληρονομιά και πραγματικότητα που κάνει αναγκαίο για εμάς να αναλάβουμε δράση σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς. Αυτός είναι ο λόγος που ακόμη και σήμερα, στην πιο δύσκολη οικονομική μας στιγμή, θεωρούμε ότι αποτελεί ευθύνη μας να φροντίσουμε τους πρόσφυγες και τους μετανάστες που φθάνουν στα νησιά μας. Αυτός είναι ο λόγος που πιστεύουμε ότι η θρησκεία και ο πολιτισμός θα πρέπει να χρησιμεύσουν ως γέφυρες κατανόησης και επικοινωνίας και όχι ως εργαλεία καταπίεσης από εξτρεμιστικές πολιτικές δυνάμεις.

Στον σημερινό παγκοσμιοποιημένο κόσμο μας, η Ελλάδα βρίσκεται στο επίκεντρο κρίσεων που διατρέχουν τη Μεσόγειο, την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή. Κρίσεις που αποτελούν για εμάς προκλήσεις όχι μόνο στο γεωπολιτικό ή το οικονομικό επίπεδο, αλλά επίσης στο υπαρκτικό και πνευματικό επίπεδο.

Αντιμετωπίζουμε μία κρίση της Ευρωζώνης που θέτει την πρόκληση να αναρωτηθούμε ποιο θα είναι το μέλλον της Ευρώπης – ένα μέλλον ανάπτυξης, αλληλεγγύης και κοινωνικής δικαιοσύνης ή μήπως ένα μέλλον λιτότητας και αυξανόμενης ανισότητας;

Αντιμετωπίζουμε επίσης δύο συνδεδεμένες κρίσεις: μία προσφυγική και μία κρίση ασφάλειας που μας κάνουν να αναρωτηθούμε ποιο θα είναι το μέλλον της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, καθώς και το μέλλον των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Θα είναι ένα μέλλον αλληλεγγύης, πολυπολιτισμικότητας, θρησκευτικής ανεκτικότητας, ανοικοδόμησης και συμφιλίωσης, ή ένα μέλλον πολέμου, τρομοκρατίας, ανασφάλειας και αποκλεισμού;

Σήμερα έχουμε την ευκαιρία να συζητήσουμε αυτά τα θέματα και να αναζητήσουμε λύσεις:

- Πρέπει να βρούμε τρόπο για την επίλυση των κρίσεων στη Συρία, το Ιράκ και τη Λιβύη, περιλαμβάνοντας στις στρατηγικές μας για την περιοχή όλους τους σχετικούς διεθνείς και περιφερειακούς δρώντες. Αντιμετωπίζοντας τον τζιχαντισμό και προστατεύοντας τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θρησκευτικές ελευθερίες. Θέτοντας τις βάσεις για συμφιλίωση, ανοικοδόμηση και επιστροφή των προσφύγων. Προστατεύοντας την πολιτιστική και θρησκευτική κληρονομιά από την καταστροφή και τη λεηλασία.
- Πρέπει να υποστηρίξουμε τον Λίβανο και την Ιορδανία σε κάθε τους προσπάθεια να διατηρήσουν τη σταθερότητά τους και να διαχειριστούν τις τεράστιες προσφυγικές ροές.
- Πρέπει να υποστηρίξουμε την Τουρκία ώστε να επιστρέψει στην ειρηνευτική

διαδικασία και να αντιμετωπίσει τις δικές της προσφυγικές ροές. Πρέπει να ενισχύσουμε τη συνεργασία μας, πάντα στη βάση του διεθνούς δικαίου και του αμοιβαίου σεβασμού. Και πρέπει να υποστηρίξουμε τους μηχανισμούς μετεγκατάστασης από την Τουρκία στη Δύση, που θα προσφέρουν στους πρόσφυγες την ελπίδα, αντί να τους εγκαταλείψουμε στα χέρια των ανελέητων διακινητών.

- Σχετικά με το Παλαιστινιακό ζήτημα, πρέπει να αρχίσουμε να συζητούμε και πάλι για τη λύση των δύο κρατών, που θα συμβιώνουν πλάι-πλάι με εγγυήσεις για την ασφάλειά τους.
- Πρέπει να ενισχύσουμε τη συνεργασία μας με την Αίγυπτο και την Τυνησία και να τις υποστηρίξουμε, ώστε να διατηρήσουν και να ενδυναμώσουν τη σταθερότητά τους και τα οφέλη από την Αραβική Άνοιξη.
- Πρέπει να βρούμε δίκαιη, βιώσιμη λύση στο Κυπριακό πάνω στη βάση των ψηφισμάτων του ΟΗΕ. Λύση που θα επιτρέψει σε όλους τους λαούς του νησιού, Ελληνοκυπρίους, Τουρκοκυπρίους και σε όλες τις άλλες κοινότητες να ζήσουν ειρηνικά και συνεργαζόμενες, με αμοιβαία εμπιστοσύνη και δίχως ξένους εγγυητές.
- Τέλος, στην Ευρώπη, πρέπει να στοχαστούμε για τις αποφάσεις μας των τελευταίων 15 ετών για τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική: Τί κάναμε λάθος και πώς μπορούμε να εργαστούμε από κοινού μέσα στις κοινωνίες μας και στην ευρύτερη περιοχή για ένα καλύτερο μέλλον και για την κοινή μας ασφάλεια.

Ο διαθρησκευτικός και διαπολιτιστικός διάλογος δεν αποτελεί απλά προϋπόθεση για την επίλυση πολλών από αυτά τα προβλήματα, αλλά συχνά αποτελεί την ίδια τη λύση τους. Ελπίζουμε να μπορέσουμε να ιδρύσουμε ένα μηχανισμό – ένα Κέντρο Ερευνών εδώ στην Αθήνα – που θα συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση.

Και ελπίζω ότι σήμερα – κάτω από το φως του Παρθενώνα – θα μπορέσουμε να προωθήσουμε περαιτέρω αυτή τη σπουδαία συζήτηση που διαρκεί χιλιάδες χρόνια.

Αί εργασίες συνεχίστηκαν και την επομένη ημέραν, Τρίτην 7^{ην} / 20^{ην} Ὀκτωβρίου 2015, μέ ὁμιλητάς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐκ τῆς Ἰνδίας, τῶν Ἡνωμένων Ἀραβικῶν Ἐμιράτων, Βοσνίας Ἑρζεγοβίνης, Montenegro, τοῦ Μητροπολίτου Τορόντο κ. Σωτηρίου, τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Οὐγγαρίας κ.ἄ.

Οἱ προσφωνήσεις κατέκλεισαν μέ τήν προσφώνησιν τοῦ κ. Κοτζιά, ὁ ὁποῖος ἠύχαρίσθησε τόν κ. Θάνον Μικρούτσικον διὰ τήν μουσικήν ἐκδήλωσιν, λέγων καί πάλιν ὅτι ὑπάρχει ἓν κοινόν μυστικόν ὅτι ἡ μουσική καί ἡ θρησκεία δύνανται νά εἴπουν τό ἀνείπωτον καί εἰς τά δύο ταῦτα μεγέθη πρέπη νά ὑπάρχῃ χῶρος διὰ τήν ἀγάπην καί τήν ἐλευθερίαν καί τήν ἀνεκτικότητα καί ὁ ἀμοιβαῖος σεβασμός διὰ τήν εἰρήνην. Ἡ θρησκεία ἀσχολεῖται μέ τό πῶς πρέπει νά εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ἡ ἐξωτερική πολιτική καί ἡ θρησκεία εἰς τήν Μέσῃν Ἀνατολήν ὀφείλουν νά συνεργάζωνται διὰ τήν εἰρήνην. Ἡ ἔκρυθμος κατάστασις εἰς τήν Μέσῃν Ἀνατολήν θά ἀποτελέσῃ ἀπειλήν δι' ὅλην τήν ἀνθρωπότητα. Παρατίθεται αὐτολεξί ἡ ὁμιλία τοῦ κυρίου Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν ἀπό τόν Ἱστοχῶρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὡς ἔπεται:

«Ευχαριστώ όλες και όλους που ήρθατε στην Αθήνα και που μείναμε παρέα δύο μέρες, για να αποδείξουμε ότι μπορούμε να κουβεντιάσουμε, να διαλογιστούμε

και να ανταλλάξουμε γνώμες.

Χθες, ξεκινώντας την πολιτιστική εκδήλωσή μας με το θάνο Μικρούτσικο, τόνισα ότι υπάρχει κάτι το κοινό ανάμεσα στην πολιτική, όπως την αντιλαμβάνομαι εγώ και τη θρησκεία: ότι έχουμε στο κέντρο μας τον άνθρωπο και ότι και στις δύο -και στην πολιτική και στη θρησκεία- πρέπει να υπάρχει συναίσθημα. Να υπάρχει συναίσθημα που να στηρίζει την αγάπη για την ελευθερία και να συνδυάζει, όπως είπαμε και στην πρωινή συνεδρίαση, χθες, την ανεκτικότητα με το σεβασμό.

Στη διάρκεια της Διάσκεψής μας, μίλησαν συμμετέχοντες από τις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής, μέχρι και την Ινδία και ευχαριστώ όλους που έκαναν και μακρινά ταξίδια και ήρθαν από τις ΗΠΑ, από τον Καναδά και από άλλα μέρη. Μίλησαν περίπου 70 ομιλητές από 45 οργανώσεις και διεθνείς οργανισμούς.

Μιλήσαμε για πολιτισμό και για θρησκεία. Ο πολιτισμός περιγράφει το τι είμαστε και το ανείπωτο. Η θρησκεία περιγράφει το πώς είμαστε και πώς θα θέλαμε να είμαστε και, για αυτό, μακριά από τον πολιτισμό και από τη θρησκεία βρίσκονται οι φανατικοί. Και θέλω να το υπογραμμίσω άλλη μια φορά: φανατικοί δεν είναι μόνο κάποιοι που δρουν στο όνομα της θρησκείας, αλλά και κάποιοι που δρουν στο όνομα της εναντίωσης στις θρησκείες.

Στη συζήτηση που είχαμε τις δυο αυτές ημέρες, καταγράψαμε σειρά προτάσεων για νομικά και θεσμικά ζητήματα. Θυμάμαι τον πρώτο πολιτικό ομιλητή και την πρότασή του για την προστασία των μνημείων ενάντια στην αρχαιοκαπηλία. Αυτά θα τα ταξινομήσουμε και θα σας τα αποστείλουμε.

Είναι κοινός τόπος όλων μας πιστεύω ότι, τυχόν εξαφάνιση των θρησκευτικών και πολιτισμικών μειονοτήτων στη Μέση Ανατολή, θα σήμαινε καταστροφή της παράδοσης, της ιστορίας, του πολιτιστικού πλουραλισμού και του θρησκευτικού, που έδωσε παγκόσμια επιτεύγματα και επηρέασε τις μεγάλες παγκόσμιες θρησκείες. Και τυχόν καταστροφή τους, θα αποτελέσει απώλεια για όλη την ανθρωπότητα.

Συμφωνήσαμε και σε ορισμένους στόχους που μπορεί να ακούγονται πολιτικοί, αλλά είναι βαθιά ανθρώπινοι και αφορούν και τη θρησκεία. Η ανάγκη να υπάρξει πολιτική λύση στη σύγκρουση της Συρίας, να στηριχθεί το κράτος του Ιράκ και να μην υπάρχει κανένας δισταγμός στην πάλη ενάντια στην τρομοκρατία και τον εξτρεμισμό.

Επίσης, συμφωνήσαμε ότι είναι επείγουσα ανάγκη να υπάρξουν άμεσες πρωτοβουλίες ώστε να υποστηριχτούν οι θρησκευτικές και πολιτιστικές μειονότητες, να αντιμετωπιστεί η προσφυγική κρίση και να προστατευθούν τα μνημεία στην περιοχή.

Πιστεύω, ακόμα, ότι όλοι νοιώσαμε βαθιά ικανοποίηση, ψυχική και πνευματική, ακούγοντας τις απόψεις όλων των άλλων, που ήταν μια συμβολή υψηλή και από ανθρωπιστική σκοπιά και από ακαδημαϊκή και από πολιτική, ενώ μπορέσαμε και εξασφάλισαμε ένα πλαίσιο συνεχούς διαλόγου και ειρηνικής συνύπαρξης διαφορετικών απόψεων, που θέλουμε να συνεχίσει και που είναι το στοιχείο που χαρακτήρισε τη Διεθνή μας Διάσκεψη.

Θα ήθελα να αναφερθώ εν συντομία σε τρία τελευταία ζητήματα: το ένα είναι ότι σκεφτόμαστε να εκδώσουμε τα Πρακτικά αυτής της Διεθνούς Διάσκεψης σε βιβλίο. Δεύτερον, να υιοθετήσουμε το ψήφισμα που σας έχει προταθεί ως ψήφισμα του Προεδρείου, ώστε να μην εισέλθουμε σε μια συζήτηση για τις λέξεις, λόγω της μεγάλης γκάμας κρατών και απόψεων που είχαμε. Έχουμε λάβει υπόψη μας όλες τις παρατηρήσεις, θα εκδοθεί από το Προεδρείο κι ελπίζω να είναι χρήσιμο σε όλους.

Και, τελευταίο αλλά όχι ελάχιστο, θα προχωρήσουμε στη δημιουργία του Παρατηρητηρίου. Το Παρατηρητήριο θα το αναλάβει ο Καθηγητής Σωτήρης Ρούσσος, που είναι ο πιο γνωστός Αραβολόγος στα ελληνικά Πανεπιστήμια, με μεγάλες επαφές και κατανόηση για τα προβλήματα της Μέσης Ανατολής, με ένα επιτελείο νέων ανθρώπων και υψηλής ποιότητας επιστημόνων.

Και θα απευθυνθούμε σε όλους εσάς. Πολλοί από σας έχετε εκφράσει ήδη την πρόθεση για συμμετοχή στη διαμόρφωση των στόχων και των σκοπών αυτού του Παρατηρητηρίου, για συμμετοχή στις εργασίες του ή, το λιγότερο, στην τροφοδότησή του με σκέψη και πληροφορίες.

Πρέπει να σας πω ότι για μένα προσωπικά, που ξεκίνησα αυτό το εγχείρημα της Διεθνούς Διάσκεψης πριν έξι μήνες, δηλαδή από την προηγούμενη ακόμα θητεία μου, ήταν συγκινητική η παρουσία όλων σας, η παρουσία πολλών φίλων, αλλά και το ότι απέκτησα καινούριους φίλους.

Η παρουσία των ηγετών των Εκκλησιών, η παρουσία όλων αυτών των ανθρώπων της Εκκλησίας, Πατριάρχες, Ραβίνοι, Μουφτήδες, Ηγέτες των θρησκειών τους, άνθρωποι μακρινοί από πανεπιστήμια και από την πολιτική σκηνή και τη θρησκεία, από το Πακιστάν ως και την Ινδία.

Ήταν ένα διήμερο συγκίνησης, που επετεύχθη χάρη στη δουλειά μιας ομάδας ανθρώπων του Υπουργείου μας και θέλω να τους ευχαριστήσω δημόσια. Είναι ο Επικεφαλής της Task Force για τη Διάσκεψη Πρέσβης κ. Αμοιρίδης, που θα μας φύγει σε λίγες μέρες για τη Βραζιλία, είναι ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου κ. Δημήτρης Παρασκευόπουλος, είναι η ομάδα του Διπλωματικού μου Γραφείου υπό την Πρέσβη κα Τασία Αθανασίου, με ιδιαίτερη συμβολή της κας Αργυρώς Παπούλια και όλων των συνεργατών, καθώς και η ομάδα των Συμβούλων μου.

Θέλω επίσης να ευχαριστήσω την Υπηρεσία Ενημέρωσης και Δημόσιας Διπλωματίας για την καταπληκτική δουλειά που έκανε όπως πάντα και έχουμε και τον κ. Κούτρα μαζί μας και τον κ. Ευθυμίου και όλους τους συνεργάτες τους. Θέλω να ευχαριστήσω τους ανθρώπους που μας εξασφάλισαν την άριστη διοργάνωση και φιλοξενία, πράγματα αυτονόητα σε ένα τέτοιο ξενοδοχείο, αλλά, όπως όλοι ξέρουμε, πολύ αναγκαία σε ανθρώπους που σήμερα δυστυχούν.

Ευχαριστώ όλους, ευχαριστώ πριν από όλα εσάς και ευχαριστώ και τους ανθρώπους του Υπουργείου μου. Ελπίζω να μείνουμε σε επαφή και να συνεχίσουμε την ανταλλαγή ιδεών.

Να είσαστε καλοτάξιδοι, να μας σκέφτεστε θετικά, να θυμόσαστε ότι η Ελλάδα είναι ένας τόπος-σταυροδρόμι πολιτισμών και θρησκειών.

Ευχαριστώ πάρα πολύ από την καρδιά μου, υποκλίνομαι σε όλους και όλες».

Έκ τῆς Αρχιγραμματείας.